

Η δύναμη της γραφής και της μνήμης

Περιδίνηση σε διανοητικά διλήμματα, διωγμούς, έρωτες και αγωνίες

Του Γιώργου Σ. Κουλουβάρη
gkoulouvaris@nafteporiki.gr

ΙΣΙΔΩΡΟΣ ΖΟΥΡΓΟΣ
«Περί της εαυτού ψυχής»,
Εκδόσεις Πατάκη

Ο Ισιδωρος Ζουργός γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1964. Το «Περί της εαυτού ψυχής» είναι το δέκατο μυθιστόρημά του.

ΣΤΑ πρώτα χρόνια βασιλείας του Μανουήλ Α' Κομνηνού, σε μια ερημική ακμή της Προποντίδας, ο Σταυράκιος Κλαδάς αναθυμάται τη μακρόχρονη ζωή του. Νοτάριος και αντιγραφέας ο ίδιος όλα τα χρόνια, έχοντας μεταγράψει εκατοντάδες συγγράμματα αγίων και ελλόγιμων ανδρών, αποφασίζει, ελεύθερος πια, να συντάξει τη δική του χρονογραφία.

«Κύριε, βοήθει τον αθλοφόρο της μνήμης.

Ας έρθει ο άγγελός σου να σπρώξει το κουβάρι της, κι ας κυλήσει. Είμαι μόνος πια εδώ στην ακτή μου, πλάι στα κύματα της Προποντίδας, που τα ξέρω και με ξέρουν. [...] Περιμένω ένα κοράκι να μου φέρνει ψωμί για το πρωί και κρέας για το βράδυ, γραφή με το φως της μέρας και μνήμη στο κατώφλι του ύπνου.

Κύριε, βοήθει, αφού τον δικό σου γερο-κόρακα περιμένω. [...]

Κύριε, βοήθει!

Βλέπεις χρόνια τώρα αυτή μου την τρυφερή μανία να ονοματίζω τον κόσμο απ' την αρχή. [...] Άλλη απόκλιση του νου ογδόντα χρόνια τώρα δεν είχα, μόνο τούτη δώ την τρυφερή μανία.

Κύριε, τώρα που το σκέφτομαι, ποιο είναι το θέλημά Σου που μ' άφησες τόσα χρόνια να παραδέρνω σ' αυτήν τη γη; Χάθηκε μια κόγχη του ουρανού σου να με φιλοξενήσεις; Έγινε αυτό που ήθελες εσύ, όπως πάντα, κι εγώ είμαι ακόμη εδώ κάτω, ένας εσχατόγερος με τη γραφή στο χέρι. Δεν αντιγράφω πια, και το ξέρεις, γράφω, και ίσως αυτό είναι ο κολοφώνας της τρυφερής μου εμμονής, να απεικονίζω όλη τη ζωή μου εξαρχής, να την ονοματίζω ξανά».

Ο Σταυράκιος Κλαδάς με τη γραφή του αφηγείται τη ζωή του, μια ιστορία εφηβικής μοναξιάς και χειρογράφων, μια περιδίνηση σε διανοητικά διλήμματα, διωγμούς, έρωτες και αγωνίες στην αυγή της δυναστείας των Κομνηνών στα τέλη του 11ου αιώνα. Η ζωή των απλών

Η άφιξη της Β' Σταυροφορίας στην Κωνσταντινούπολη - έργο του Ζαν Φουκέ (1455-1460).

Ένα εσωτερικό χρονικό για τον τρόπο που ένας αντιγραφέας γίνεται συγγραφέας, ένα μυθιστόρημα οικογένειας, περιπέτειας και ελευθερίας, για το άλλο Βυζάντιο.

■ «Το άστρο μου είναι ένα πλόινο λυχνάρι, που άναβε ίσα για να φέξει [...] ένα φιαλίδιο με μελάνι, μια γραφή από καλάμι».

ανθρώπων κατά τη βασιλεία των Ρωμαίων, ο πολιτισμός του λόγου και της εικόνας, μα πάνω απ' όλα η αφή της μνήμης.

Όλη η αγωνία του ανθρώπου σε

ένα βιβλίο, που δεν αφηγείται μόνο την αναζήτηση της ουράνιας βασιλείας, αλλά μνημονεύει και την επίγεια ζωή και τη κοινή ψυχή. Στις σελίδες του κατοπτρίζεται η Βυζαντινή Αυτοκρατορία την εποχή που πληθαίνουν οι απειλητικές σκιές από Ανατολή και Δύση.

Τον πρώτο λόγο δεν έχουν οι αυλικές συνομοσίες και οι πολύνεκρες μάχες, αλλά το φως απ' τα λυχνάκια των αντιγραφέων, που σκύβουν πάνω από τα συναζήρια των αγίων και τις διατριβές των γραμμάτων. Μέσα από τις σελίδες του μυθιστορήματος αναδύονται ο ύπατος των φιλοσόφων Μιχαήλ Ψελλός, ο σίσιος Νικίτας Σπηθάτος, λόγιοι, μοναχοί, αγιογράφοι... Όμως στο κέντρο όλων βρίσκεται ο στίχος ενός αιγνατικού ποιήματος και μια γυναίκα, το εσώτερο ρούχο της ψυχής του ήρωα, το ένδυμα που υποκαθιστά το βασιανιστικό ράσο.

Ένα βιβλίο για τη δύναμη της γραφής και της μνήμης, γι' αυτή την ορμή που απαιτεί να ονοματίσουμε τα πράγματα του κόσμου εξαρχής, με ανάδοχο τη δική μας ψυχή. [SID: 15171183]